

Arrangeren en toewijzen extra ondersteuning *de structuur*

Werkgroep Arrangeren
SWV 20.01 Passend Onderwijs
november 2013

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
1. Taak van het samenwerkingsverband	2 - 7
1.1 Wettelijk kader	
1.2 Werkgroep indiceren Groningen	
1.3 Regionaal Expertise team (RET)	
1.4 Taken en werkwijze Regionaal Expertise team	
1.5 Bepalen toelaatbaarheid SBO, SO en VSO en toewijzing extra ondersteuning	
1.6 Samenvattend: procedure en criteria	
2. Arrangeren; de doorgaande lijn	7 - 8
2.1 Inleiding	
2.2 Rol van het Regionaal Expertise team in de doorgaande lijn	
2.3 Bekostiging	
2.4 Borging	
 Bijlage 1	
 Model	 9

Voorwoord

Voor u ligt de schets van een mogelijke structuur rondom 'Arrangeren en toewijzen extra ondersteuning' van de werkgroep 'Arrangeren' van SWV 20.01 PO.

Bij het uitwerken van de opdracht probeert de werkgroep zo goed mogelijk recht te doen aan de kanteling in het denken die samen moet gaan met de invoering van passend onderwijs:

- van probleemgericht denken naar handelingsgericht denken
- van indiceren via slagboomsystematiek naar toewijzen via hefboomwerking

De werkgroep baseert haar uitwerking op de visie en missie van SWV PO 20.01, het instrumentarium van de PO-raad en het 'Referentiekader Passend onderwijs'.

De werkgroep is samengesteld uit leerkrachten PO en SO, ambulant begeleiders SO, (bovenschools) intern begeleiders PO, directeur PO, teamleider SO, directeur expertisecentrum SBO en een WSNS coördinatoren. Hiermee is het werkveld van het SWV qua schooltype en aanwezige expertise breed vertegenwoordigd.

Gedurende het proces is duidelijk geworden dat het spreken van dezelfde taal in alle geledingen van het SWV belangrijk is. In deze notitie is de term 'zorg' vervangen door 'ondersteuning'. Daarnaast wordt niet gesproken over 'indiceren' maar over 'toewijzen van extra ondersteuning'. Dit is in lijn met de terminologie in de publicaties van de PO-raad.

De afwegingen die werkgroep heeft gemaakt, zijn zo goed mogelijk in de notitie beschreven.

Werkgroep arrangeren:

Sijkie Amels	- WSNS SWV Westerkwartier Roden, voorzitter werkgroep
Margreet Bijker	- O2G2
Mieke Doorn	- VCO Midden- en Oost Groningen
Luciënne van Duuren	- SCSOG
Carola Folkersma	- RENN4
Helen Goudemond	- RENN4
Christiaan Huisman	- Noorderbasis
Jetty de Jong	- Penta Primair
Gerrit Keuning	- Educonnect
Nineke Kupers	- VCPO Zuidoost Groningen
Jannes de Vries	- SCPO Noordkwartier en VCPO Noord- Groningen
Hermien Wagenaar	- REC 3 NO Nederland

1 Taak van het samenwerkingsverband

1.1 Wettelijk kader

- a. Het SWV stelt *procedure en criteria vast* voor plaatsing SBO, SO en VSO (artikel 18a, lid 8 sub c WPO)
- b. het SWV beoordeelt de toelaatbaarheid van een leerling tot SBO, SO en VSO op verzoek van het schoolbestuur waar de leerling is aangemeld of staat ingeschreven
- c. een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) heeft betrekking op één of meer schooljaren (artikel 40, lid 15 WEC)
- d. geen toelating tot het SBO zonder toelaatbaarheidsverklaring van het SWV (artikel 40, lid 8, WPO)
- e. geen toelating tot het SO of VSO zonder toelaatbaarheidsverklaring van het SWV (artikel 40, lid 10, WEC)
- f. het SWV adviseert over de ondersteuningsbehoefte van een leerling op verzoek van het schoolbestuur waar de leerling is aangemeld of staat ingeschreven (betreft de overige extra ondersteuning)
- g. het SWV draagt er zorg voor dat deskundigen het SWV adviseren over de toelaatbaarheid SBO en SO (artikel 18a, lid 11, WPO).

Het SWV draagt er zorg voor dat deskundigen het SWV adviseren over de toelaatbaarheid voor SBO, SO en VSO en over de ondersteuningsbehoefte van een leerling op verzoek van het schoolbestuur waarbij de leerling is aangemeld of staat ingeschreven; het betreft de behoefte die de basisondersteuning overstijgt.

Het SWV heeft eigen beleidsruimte in de wijze waarop het SWV de *beoordeling van de toelaatbaarheid* (formele toets) vormgeeft en de wijze waarop het SWV de advisering door deskundigen organiseert. Hierbij wordt de AMvB in acht genomen die aangeeft dat het SWV zich moet laten adviseren door ten minste een orthopedagoog/ GZ psycholoog en een tweede deskundige, afhankelijk van de ondersteuningsvraag van de leerling zoals die naar voren komt uit de informatie van de school en de ouders. De tweede deskundige kan een kinder- of jeugdpsycholoog zijn, een pedagoog, een maatschappelijk werker, een arts of een kinderpsychiater etc.

Er is geen wettelijk verplichte beoordeling door het SWV nodig wanneer de extra ondersteuning wordt gerealiseerd in de basisschool of in een tijdelijke setting.

SWV PO 20.01 heeft bepaald dat de toekenning van extra ondersteuning transparant, snel, niet bureaucratisch en dicht bij de school tot stand moet komen.

Dit pleit voor korte lijnen naar de deskundigen van het SWV die op verzoek van het schoolbestuur waarbij de leerling is aangemeld of staat ingeschreven, de toelaatbaarheid tot SBO, SO of VSO beoordelen en vaststellen of de mogelijkheden van de basisondersteuning voldoende benut zijn.

1.2 Werkgroep Indiceren Groningen

De Werkgroep Indiceren Groningen (W.I.G.) houdt zich sinds 2011 bezig met het adviseren van schoolbesturen omtrent de toewijzing van extra ondersteuning. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is: onderzoek welke mogelijkheden er zijn om in de provincie Groningen in samenhang (PO, VO en MBO) te komen tot het toewijzen van extra ondersteuning. Besturen van de samenwerkingsverbanden PO en VO beslissen hierover echter autonoom. De W.I.G. heeft gezocht naar een instrument dat een multidisciplinaire en integrale beoordeling van de behoeften van de leerling mogelijk maakt (zie: Referentiekader Passend Onderwijs, p.11) en dat als onderbouwing kan dienen voor de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring voor SBO, SO of VSO.

Het eerder genoemde VPI vormt een dergelijke onafhankelijke onderbouwing en kan gebruikt worden in PO, VO en MBO. Het instrument schept naar verwachting een scherp beeld van de specifieke behoeften van de individuele leerling en komt tegemoet aan de behoeften om transparant de extra ondersteuning te kunnen toewijzen.

In haar 'Notitie indiceren 1.0' van mei 2012 geeft de W.I.G. verder als aanbeveling dat de afspraken over criteria en procedures voor het toewijzen van extra ondersteuning op provinciaal niveau gemaakt zouden moeten worden, maar dat de uitwerking decentraal kan plaatsvinden.

Iedere samenwerkingsverband heeft de wettelijke taak om een Commissie van Advies (CvA) in te stellen die het bestuur adviseert over de toelaatbaarheid van een leerling. Deze commissie moet minimaal bestaan uit twee deskundigen, waaronder een orthopedagoog/ GZ psycholoog. De tweede deskundige moet expertise bezitten die gerelateerd is aan de specifieke behoeften van de betreffende leerling.

Het samenwerkingsverband 20.01 PO staat voor de uitdaging om het arrangeren en toewijzen van extra ondersteuning zodanig in te richten dat het aansluit bij haar eigen uitgangspunten:

- de leerling (en de leerkracht) centraal
- zo schoolnabij mogelijk
- niet bureaucratisch
- snel
- flexibel
- transparant

De werkgroep arrangeren heeft het bovenstaande scherp in het vizier gehad bij het uitwerken van haar opdracht.

1.3 Regionaal Expertiseteam (R.E.T.)

Het Referentiekader Passend onderwijs geeft aan dat er een multidisciplinaire structuur aanwezig moet zijn in het SWV die het proces van toewijzing van extra ondersteuning (en extra middelen) ondersteunt.

In SWV 20.01 kan dit gerealiseerd worden in de vorm van vier subregionale expertiseteams (R.E.T.'s).

Een R.E.T. bestaat uit:

- (voormalig) ambulant begeleiders met specifieke expertise op het gebied van dyslexie, dyscalculie, klassenmanagement, hoogbegaafdheid, gedragsproblemen, syndroom van Down, beeldcoaching, etc. en met uitstekende coachings- en begeleidingsvaardigheden
- een orthopedagoog/ GZ psycholoog en een gedragsdeskundige; in het OOGO met de gemeenten is vastgelegd dat er een beroep kan worden gedaan op deskundigheid van het CJG (MEE, Bureau Jeugdzorg, GGD)
- overige experts die aantoonbaar een bijdrage kunnen leveren aan de ondersteuning van zowel de leerling als de leraar als het schoolteam (denk aan huidige experts binnen de WSNS- verbanden, de rec ' s en de (speciale) basisscholen

Voor een goede uitvoering van taken is het belangrijk dat de leden van het R.E.T. zicht hebben op de mogelijkheden voor extra ondersteuning op de scholen voor regulier basisonderwijs in de subregio zoals die in de ondersteuningsprofielen zijn beschrijven. Als uitwerking van het tripartiete akkoord kunnen werknemers die bekostigd worden vanuit de huidige middelen WSNS en de rec ' s cluster 3 en 4, hiervoor worden ingezet tot 1 augustus 2016.

De expertiseteams in de vier subregio 's kunnen gebruik maken van elkaars expertise.

1.4 Taken en werkwijze Regionaal Expertiseteam

a. *Adviseren en arrangeren op maat*

In het schoolondersteuningsteam is vastgesteld **dat** extra ondersteuning voor een leerling noodzakelijk is en **hoe** die ingevuld moet worden binnen de basisschool. De blauwdrukken van de werkgroep arrangeren kunnen hierbij behulpzaam zijn.

Een deskundige van het R.E.T. toetst en bespreekt de aanvraag met (een lid van) het schoolondersteuningsteam; gezamenlijk stelt men een arrangement vast voor een bepaalde leerling, voor de betreffende leerkracht, in de betreffende school, voor een bepaalde tijd: een arrangement op maat.

Wanneer er specifieke deskundigheid of een nauwere samenwerking met ketenpartners nodig is waarin de basisondersteuning niet voorziet, kan de specifieke expertise van de medewerkers van het R.E.T. worden ingezet of van het CJG..

Bij de uitvoering van arrangementen is clustering van leerlingen mogelijk en wenselijk om te voorkomen dat er een terugval is naar de 'oude' systematiek van de LGF regeling.

De deskundige van het R.E.T. heeft de bevoegdheid om het arrangement dat wordt uitgevoerd in de basisschool, toe te wijzen.

b. *Versterken van de basisondersteuning (uit de middelen van de individuele schoolbesturen)*

Wanneer de R.E.T.-medewerker vaststelt dat de aanvraag voor extra ondersteuning niet gehonoreerd kan worden omdat de onderwijsbehoeften van de leerling de basisondersteuning **niet** overstijgen, volgt een handelingsgericht advies aan de directie van de basisschool om de basisondersteuning te versterken.

De expertise van het R.E.T kan hierbij betrokken worden.

De ondersteuning wordt niet bekostigd uit de centrale middelen van het SWV, maar is voor rekening van het betreffende schoolbestuur.

c. Advisering op maat in de doorgaande lijn VVE-PO-VO-MBO

Wanneer de overstap naar een ander schooltype in beeld komt (bijv. PO-VO; SBO of SO), is het van belang om **zeer tijdig** te bespreken welk type onderwijs en welke specifieke school/arrangement geschikt is voor een leerling, gezien de noodzakelijke extra ondersteuning. Ditzelfde geldt ook wanneer de overgang VO- MBO in zicht komt, maar eveneens bij instroom vanuit de voorschoolse voorzieningen in de basisschool. Het R.E.T. kan hierin een taak hebben (zie verder hoofdstuk 5).

1.5 Bepalen van toelaatbaarheid SBO, SO en VSO en toewijzen extra ondersteuning

Voor het toewijzen van extra ondersteuning in de vorm van plaatsing op het SBO, SO of VSO , adviseert de Commissie van Advies (CvA) het bestuur van het samenwerkingsverband. De werkgroep arrangeren heeft twee mogelijkheden uitgewerkt voor de samenstelling van een CvA, met als uitgangspunt: niet bureaucratisch, zo dicht mogelijk bij de school, snel en flexibel.

Mogelijkheid 1

Ieder R.E.T. bestaat uit deskundigen, waaronder een orthopedagoog/ GZ psycholoog; deze kan lid zijn van de CvA waarmee aan deels aan de wettelijke verplichting wordt voldaan.

De tweede deskundige van de CvA is, afhankelijk van de aard van de specifieke ondersteuning die de leerling nodig heeft:

- een deskundige van het R.E.T. met specifieke expertise op het gebied van onderwijsbehoeften die gerelateerd zijn aan de cluster 3 en 4-problematiek;
- een kinderpsychiater, revalidatiearts of een gedragsdeskundige (beschikbaar vanuit het SO)
- een maatschappelijk werker of jeugdarts (op afroep beschikbaar op basis van afspraken OOGO)

De werkgroep arrangeren beveelt een derde deskundige aan: een professional uit het SBO of SO die de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan verbinden met de concrete uitwerking in het specifieke schooltype waarvoor de TLV is aangevraagd.

Deze Commissie van Advies (CvA) toetst aanvragen voor een TLV van buiten de eigen subregio en brengt hierover advies uit aan het bestuur van het SWV .

Alternatief 2

De CvA bestaat uit een orthopedagoog/ GZ psycholoog van het R.E.T. in de eigen subregio , een professional van het SBO of SO en professionals van de schoolbesturen in de subregio.

Op afroep is specifieke deskundigheid beschikbaar (zie alternatief 1), afhankelijk van de aard van de specifieke ondersteuning die een leerling nodig heeft.

Deze CvA toetst aanvragen uit de **eigen subregio** en brengt advies uit aan het bestuur van het SWV. De werkwijze is vergelijkbaar met die van de huidige PCL in de WSNS/ samenwerkingsverbanden.

Beide mogelijkheden gaan uit van decentrale toewijzing dicht bij de school.

De werkgroep ziet het dilemma van de koopman en de dominee: ligt het primaat bij de inhoud (kwaliteit van het proces in de basisschool) of is het nodig om een prikkel in te bouwen om te vermijden dat er opnieuw open- eindfinanciering ontstaat, maar nu uit de middelen van het samenwerkingsverband.

Toewijzen van extra ondersteuning:

Het bestuur van het SWV neemt het advies van de CvA over en geeft een TLV af.

1.6 Samenvattend: procedure en criteria toewijzen extra ondersteuning

Procedure:

1. *Vaststellen* extra ondersteuningsbehoefte door ondersteuningsteam basisschool;

- 2a. *Bepalen extra ondersteuning d.m.v. licht arrangement* op verzoek van het ondersteuningsteam van de basisschool: deskundige van het Regionaal ExpertiseTeam in samenwerking met het ondersteuningsteam

- 2b. *Bepalen extra ondersteuning TLV* door de subregionale Commissie van Advies:
 - Het schoolbestuur vraagt een TLV aan bij het bestuur van het SWV
 - De CvA beoordeelt de aanvraag en brengt advies uit aan het bestuur van het SWV.
 - Het bestuur van het SWV *wijst* de extra ondersteuning *toe* en geeft een TLV af.

Criteria voor extra ondersteuning in de vorm van een licht arrangement

1. De basiskwaliteit van de basisschool is op orde: de leerprestaties zijn tenminste voldoende en Onderwijsleerproces of Zorg en begeleiding (Toezichtkader Onderwijsinspectie) zijn voldoende.

2. De basisschool voldoet aan de basisondersteuning zoals die is vastgesteld door het bestuur van het samenwerkingsverband; dit blijkt uit het schoolondersteuningsprofiel

Criteria voor extra ondersteuning op SO, SBO of VSO

Zie punt 1 en 2 hierboven

3. De school (leerkracht) vult het VPI in voor de betreffende leerling om de ondersteuningsbehoefte vast te stellen
4. De ondersteuningsbehoefte is vertaald in concrete termen volgens de velden van het IVO

2 Arrangeren; de doorgaande lijn

2.1 Inleiding

Wanneer er extra ondersteuning nodig is om ervoor te zorgen dat het verwachte ontwikkelingsperspectief van een leerling gerealiseerd kan worden, is het van groot belang dat de handelingsgerichte gegevens die in de loop van de tijd zijn verzameld, worden overgedragen aan de volgende school in de onderwijsketen. Dit is van belang bij de overstap van het PO naar het VO en van het VO naar het MBO. Ook de VVE moet hierbij betrokken worden.

Voor iedere leerling met extra ondersteuning in het PO, SBO en SO moet een ontwikkelingsperspectief (OPP) worden opgesteld met:

- verwachte uitstroombestemming
 - bevorderende en belemmerende factoren die van invloed zijn op het onderwijsproces
 - de afwijkingen van het regulier onderwijsprogramma
 - tussendoelen en einddoelen om de verwachte uitstroombestemming te halen
- Vormgeven aan Passend onderwijs betekent ook: bovengenoemde handelingsgerichte gegevens overdragen om een doorgaande ontwikkelingslijn te borgen.

2.2 Rol van het Regionaal Expertise team in de doorgaande lijn

Om een doorgaande lijn te realiseren in de begeleiding en ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en waarvoor een ontwikkelingsperspectief (OPP) is opgesteld, heeft iedere regio drie subteams:

- 2,5 tot 10 jaar
- 10- 14 jaar
- 14- 18 jaar

In deze teams worden leerlingen met een OPP besproken wanneer:

- een leerling met specifieke onderwijsbehoeften voor het eerst instroomt in het PO (2,5 – 10);¹
- extra ondersteuning in de reguliere basisschool tot onvoldoende resultaat leidt en verwijzing SO of SBO aan de orde komt (team 2,5 - 10);

¹ De aansluiting met de VVE en peuterspeelzalen moet nog worden uitgewerkt

- twee jaar voor verwachte doorstroming naar een volgend onderwijstype VO of MBO (10- 14; 14-18)

Een van de leden fungeert steeds als linking pin tussen twee teams.

Het is niet de bedoeling om een tussenlaag te creëren: het hart van de ondersteuning klopt in de basisschool.

2.3 **Bekostiging**

De regionale expertiseteams worden bekostigd uit de ondersteuningsmiddelen van het SWV PO, gekoppeld aan de afspraken uit het tripartiete akkoord.

Wanneer de SWV- en PO en VO besluiten om gezamenlijk teams in te richten voor de leeftijdsgroep 10-14 jaar, moeten afspraken worden gemaakt over de bekostiging.

De bekostiging van de adviserende en toetsende taak van de R.E.T.'s is afhankelijk van de keuzes van het SWV.

De inzet van medewerkers R.E.T. bij het uitvoeren van arrangementen kan deels bekostigd worden uit de ondersteuningsmiddelen van de schoolbesturen en deels uit het centrale expertise budget o.b.v. een trekkingsrecht voor schoolbesturen/scholen.

2.4 **Borging**

Van leerlingen die extra ondersteuning krijgen **binnen** de reguliere basisschool, wordt de ontwikkeling gevolgd en besproken in de cyclus van leerling- en groepsbesprekingen op schoolniveau. Minimaal een keer per half jaar wordt het OPP van alle leerlingen met extra ondersteuning geëvalueerd en met de ouders besproken; eventueel wordt het bijgesteld. De mate waarin de doelen van het OPP worden gehaald, maakt onderdeel uit van het toezicht door de Inspectie.

Bovenschoolse ondersteuningsteams kunnen hierbij een rol spelen:

Team 2,5- tot 10- jarigen

Team 10- 14-jarigen

Team 14- 18-jarigen

Bijlage 1

